

Készülődés a parlamentekre

A megoldatlan problémák visszaköszönnek

Az időről időre rendszeresen megrendezett ifjúsági parlamenteknek egyik, közös jellemzője, hogy — sajnos — a megoldatlan problémák ismerősként köszönnek ránk. Az idén sincs ez másképp. Lássuk mindjárt az oktatás területét. Az elmúlt hónapok vitáit a felsőoktatás távlati és középtávú fejlesztéséről nem serkentették tovább felelős közreműködésre a hallgatók érdeklődő csoportjait.

S ez a viták „eredményeit” látva nem váratlan, nem érthetetlen. Arra azonban figyelni kell, hogy az ez évben kidolgozandó kari és egyetemi fejlesztési tervekbe minél több általunk is helyesen elképzelt kerüljön be. S itt kölcsönösen támaszkodhatunk egymásra egyetemenk azon fiatal oktatóival, akik fáradtságot, kudarcélményt felelve igyekeznek olyan ésszerű javaslatokat kidolgozni, melyek egy hatékonyabb egyetemi oktatást szolgáljanak.

Olyan oktatási rendszerre van szükség, amely lehetővé teszi, sőt ösztönzi a hallgatót, hogy a képességeinek megfelelő legmagasabb szintre jusson el. Az oktatás módszereit úgy kell megváltoztatni, hogy a hallgatók passzív befogadói helyzetét aktív, tevékeny szereppé változtasson. Gyakorlattá kell válnia annak az elvnek, hogy az oktatók elsődleges erőforrása, szakmai és anyagi érdekltségében meghatározó legyen a jó oktató-nevelőmunka. Ennek megítélésében megfelelő szerepet kell biztosítani a hallgatói véleményezésnek. Ennek megvalósításához nekünk hallgatóknak és az egyetem vezetőinek is felül kell néznie a hozzájárulnunk. Ki kell dolgozni a véleményezés módszerét s súlyának megfelelő helyét az oktató-nevelőmunka minősítésében.

A gyakorlati helyzet néhol már katasztrofális helyzetben s sürögősen változtatni kell. A jegyzet írók oktatók nagyobb anyagi és erkölcsi elismerése nélkülözhetetlen.

A magas óraszámok továbbra is gondot okoznak a TTK-n és a BTK-n is. Ennek megterhelő voltát tovább súlyosítja, hogy egyes napokon az órákat üres járatok tarkítják, más napokon pedig ebédelni sincs idő.

Már jó ideje beszélünk arról, hogy lehetőséget kell biztosítani a rugalmasabb beszámolási formákra. Az Egyetemi Tanács által az 1984. július 9-i ülésen módosított Tanulmányi és Vizsgaszabályzat a kiemelkedő képességű hallgatók

számára lehetővé tette vizsgák félév közben való letételét. Sajnálatos, hogy a BTK nem is jelölt meg ilyen tárgyakat.

Az oktatástechnikai eszközök használata is sok hiányosságot mutat. Egyetemünk egyes területein hiányuk vagy nem kellő minőségük okoz gondot, másutt szemléleti változásra is szükség volna.

A nyelvoktatás gondolja is előké. Hogy a hallgatókban van érdeklődés olyan nyelv tanulása iránt, melyet valóban hasznosítani tudnak, azt jól mutatja a TTK nyári nyelvtanfolyama. A tanév ideje alatti nyelvutazást segítené, ha a nyelvórák sok esetben nem késő délután vagy este volnának.

Ha a nyelvoktatás szükségességéről nem csak beszélni akarunk, de azt komolyan is gondoljuk, akkor meg kell találni megfelelő helyét az órarendben, illetve magában a képzés folyamatában. Erdemes volna megfontolni, hogy nem volna-e szerencsés a nyelvoktatást a tanulmányok kezdetére koncentrálni, hogy a nyelvutazást később aktívan fel lehetne használni a szaktárgyak oktatásában.

A nyelvzszakosok rész-képzésben való részvétele továbbra is sok nehézséget jelent.

A marxizmus oktatásának gondolja sem szűntek meg. Sokkal inkább van igény arra, hogy a hallgatókat érintő ideológiai, politikai és gazdasági kérdésekkel foglalkozzanak a szemináriumokon.

A következő tárgykör, mely mindannyiunkat erősen érint: szociális helyzetünk, megélhetési lehetőségeink. Itt a feladat: a szociális juttatások és ösztöndíjak realitétét szinten kell tartani, a megélhetési lehetőségek változásának megfelelően folyamatosan módosítani. Reális jövedelemigazolási rendszert kell kidolgozni. A rendkívüli szociális juttatások rendkívüli jellegét lehetővé kell tenni.

A hallgatók jogállása ma sem tisztázott. S bár ez nem oldható meg intézményi szinten, jeleznünk kell elvárásainkat.

A mezőgazdasági munka sem megnyugtatóan rendezett. A hallgatók jelentős része nem jelenik meg a munkán. Ennek minden bizonnyal legfőbb oka a nem megfelelő bérezés. Hisz ma, amikor megélhetésünk egyre nehezebb, igen sokan vállalnak a tanulással mellett munkát, mivel azt megfizetik.

Íme néhány gond, melynek megoldásán érdemes elgondolodnunk.

Néhány hasznos információ az ifjúsági parlamentek időpontjáról:

A kari parlamentek a szünet utáni héten csütörtökön 15-én lesznek. A TTK parlamentje, az Ifjúsági Házban lesz és délután fél 3-kor kezdődik. A BTK-n az Auditorium Maximumban lesz, kezdési időpontja 15 óra. A jogi kar a II. emeleti III-as teremben tartja 15 órai kezdettel. Az OD ifjúsági parlamentje a Dugonics téri Központi épület Aulájában lesz délután fél 3-kor.

Tagadhatatlan, hogy az ifjúsági parlamentek fontos szerepet töltenek be az intézményi demokratizmus fejlesztésében, tagadhatatlan viszont az is, hogy a hallgatóság körében iránta bizonyos fokú szkepticizmus is tapasztalható. Ezen cseppet sem szabad csodálkozunk, hiszen amíg ezek a parlamentek „demokrácia-fejlesztő” funkciójuknak messzemenően eleget tesznek, látványos, konkrét eredményekkel néhány esetben adósk maradtak. Jó példa erre az óraszámkérdés hosszú évek óta várjód problémája: minden évben eléggé erőteljesen vetődik fel egyes szakok irrealisan magas óraszámú drasztikus lecsökkentésének igénye, észrevehető javulás azonban e téren még mindig nem mutatkozott. Természetesen nem ritkák az olyan kérdések sem, amelyek éppen valamely ifjúsági parlamenten vetődnek föl, s azóta már megnyugtatóan lerendeződtek.

A mostani parlamenteken — őszintén reméljük — számos olyan orvoslásra váró probléma, sőt megoldási javaslat fog felmerülni, ami közvetlenül és érzékenyen érinti a hallgatóságot, s amely hatással lehet közérzetére is. Alábbi összeállításunkkal emlékeztető szeretnénk nyújtani azokból a témákból, amelyek a korábbi néhány évben érdeklődésre tartottak számot, napirenden voltak, s a Szegedi Egyetem hasábjain megjelentek. Ezek a témák — oktatáskorszerűsítés, béketevékenységek, ösztöndíj-kérdés kari lapok problematikája, vizsgarendszerünk, a diploma értéke, világnézeti oktatásunk, stb. — némelyike hosszabb-rövidebb vitát is kiváltott, s köztük akadnak maig ható problémák is. Úgy gondoljuk, nem lesz haszontalan ezek felidézése mindazok számára, akik a közelebbi ifjúsági parlamenteken felelősen kívánnak megnyilatkozni.

szor el is érik céljaikat, hiába akarják néha ezt egész csoportok megakadályozni.

(Tünődés, B. I., Sz. E. 1981. nov. 24.)

... a KISZ-nek a hallgatóság tanulmányi és szociális érdekeinek védelmét az eddigieknél határozottabban, bátrabban kell képviselnie. Kétséges azonban, hogy a fenti körülmények ismeretében a jó szándék mire lesz elegendő. Ha őszinte akarok lenni, be kell vallanom, nem tudom, hogyan kell elindulnia a KISZ-nek a felsőoktatásban. Egyetemen tudok, — hogy mit nem tehet. Nem maradhat „veszteg”, nem várhatja be míg újabb kudarcok érik.

(Honnan-hová-hogyan? Márton János Sz. E. 1982. ápr. 23.)

... Közös érdekünk, hogy találjunk a felsőoktatási KISZ-szervezetek (esetleg egyedi) struktúrájához olyan (esetleg egyedi) funkciót, amellyel tudnak azonosulni a fiatalok, amely lelkesíti őket, amelyből azt szűrik le, hogy érdemes ezt csinálni. Érdemes KISZ-tagnak lenni. Igen ám, de ez nem jön létre magától.

(Hová-hogyan? Bagó József, Sz. E. 1982. ápr. 23.)

... De mik is lehetnek egy értelmes béketevékenység helyi tennivalói? Mindenekelőtt közösen ki kell alakítanunk egy olyan feladatrendszert, amely a mindennapi tevékenységben lehet irányadó.

— Ha sikerül kidolgozni saját használatunkra egy feladatrendszert, utána a konkrét megvalósításhoz szükséges eszközöket, módszereket is ki kell alakítani.

(Békeviselt nemzedék? Kozma Gábor, Sz. E. 1983. okt. 24.)

... A mi korosztályunk békében nőtt fel, és alkotó munkánkat csak békében folytathatjuk. Ezért tiltakozunk minden olyan fegyverkezés ellen, mely fenyegeti ezt a törekvésünket!

(„Tenni vagy nem lenni” JATE KISZ-bizottság, Sz. E. 1983. nov. 22.)

... A kari újság első sorban az adott kar diákjainak újságja, címzettje minden hallgató. A hallgatók összességéhez de egyes hallgatókhoz külön-külön is szólva, a lap elsődleges célja az, hogy információval problémafelvetéseivel, orvoslási javaslataival hatékonyan hozzájáruljon ahhoz a sokirányú tevékenységhez, melyvel az egyetem (illetve az adott kar) hallgatói számára otthon teremteni igyekeznek gátat emelni a diákok (konkrétan az egyetemtől való) krónikus elidegenedésének.

(A kari lapokról, Józsa Fábán, Sz. E., 1982. ápr. 8.)

... Az új ösztöndíj-rendszer legnagyobb pozí-

tívuma véleményem szerint viszonylagos áttekinthetőségében rejlik; negatívumát pedig az emelés vártnál kisebb mértékében látom, s ehhez kapcsolódva abban, hogy újabb átfogó, valóban a létminimumhoz történő igazítása 10—15 éven belül aligha várható. Addig azonban — és ennek elhallgatása viszont a bírálatom tárgyául szolgáló cikk fő negatívuma — az egyetemisták, főiskolások túlnyomó többségének anyagi dotálása továbbra is családi forrásokra hárul.

(Utószó — utószó az ösztöndíjakról, Sandi István, Sz. E. 1982. nov. 23.)

... Mindenesetre azt mondhatom, hogy megcsináltuk volna a klubot, ha nem lettek volna ilyen nagyok a nehézségek. Most már lebeszéltem a hallgatókat, de nem mi vagyunk azok, akik ellenezzük, hanem a körülmények. Nem lehet célunk maximális erőfejlesztéssel minimális sikert elérni.

(Lesz-e kari klub a TTK-n? (d) Sz. E. 1983. nov. 11.)

... Deák Ágnes: A tudományegyetemek küldöttei körében azt tapasztaltam, hogy tudomásul vették a helyzetet. Az átfogó reformnak nincs gazdasági alapja, de — ez hangsúlyozni szeretném — véleményem szerint politikai feltételei sincsenek meg. Mindenesetre, ha ilyen is a helyzet, mindenképpen ki kellene dolgozni egy konkrét fejlesztési tervet, másrészt pedig a lehetőség adta változtatásokat meg kell tenni. Úgy hiszem, néhány konkrét lépésre már most sor kerülhet, ezek azonban aligha eredményeznek lényegi változást. Nem hiszem, hogy sok kis lépésből egyszerre csak egy nagy lépés lesz. A küldöttek — úgy láttam tisztában voltak azzal, hogy az ifjúsági parlament, nem tartozik a legsúlyosabb fórumok közé. Végül is azonban figyelembe veszik, s véleménye közvetlenül is eljut a Minisztertanácshoz, ugyanis a parlament kérte, hogy állásfoglalását a Minisztertanács elé terjesztendő anyaghoz csatolják.

(Sok kis lépés hová megy? Belányi György, Sz. E. 1983. nov. 22.)

... Mindezek ellenére azt állítom, hogy az ifjúsági szövetség képes a magyar fiatalok széles tömegeinek olyan munkaprogramot adni, olyan célokat megjelentetni és azokat a tagság aktív közreműködésével megvalósítani, olyan feltételrendszer kialakítani belül és külsőket úgy befolyásolni, hogy azok a társadalom egészének és az elkötelezett, tenni akaró többségnek az érdekeit szolgálják, az önmegvalósítás nehéz ellentmondásokkal teli folyamatát segítsék.

(A világnézeti nevelésről, Lehoczky Pál, Sz. E. 1984. jún. 8.)

akik annak irányításában, valamint a szellemi javak felhalmozásában és átörökítésében kompetensek. Ezen rétegek, miként a többiek is, természetesen állandóan cserélődnek (sokszor nem csupán természetes úton, azaz nemzedékváltáskor), így mindenkor feladat a társadalom számára a világnézeti átörökítése is. A világnézeti oktatás nyilván ezt célozza.

(„Neveltek” szempontjai, Sandi István, Sz. E. 1984. febr. 23.)

... — Én abban látom a marxizmus előnyét más világnézetekkel szemben, hogy bármit képes befogadni rendszerébe, mindent beépít, ami létezik, és a bizonytalan is beépül, ha megvalósul. Az eszmérendszer ezen pozitívuma csökkenti bennem azt a hatást, hogy marxizmus-élményem a tanulás során vizsgálóménnyé redukálódott. Mivel a marxizmus nálunk ideológia lett, az oktatás során sokszor csak görcsösen ragaszkodunk a formulákhoz, az az érzsém, a mi szintünkön ez az ideológia csupán eszköz, a rendszer magyarázatára, ám nem válik mindenki számára alapszemléletté: tablettaként kapjuk meg a marxizmust.

— Ami az oktatást illeti: addig rendben van, hogy ezt a létező szocializmust — amit elfogadok — minél jobb életformává kell alakítani. De sokan csak ott tartanak, hogy belénk akarják süllykolni és nem értelmezik a szocializmus alapelveit. Az értelmes ember ugyanis szeret belátó lenni, nem pedig irányított. Ennyit a politikai oldaláról...

... — Úgy érzem, hogy bármennyire is két különböző dolog az ideológia és a világnézet, az oktatási rendszer kidolgozóit az oktatási világnézetére egyértelműen ráerősítjük az ideológiát. Az a cél, hogy 4 év után — ha kikerül a főiskola — a hivatalos ideológiával legyen szinte teljesen azonos a világnézete. Én a szellemi toleranciát, a filozófiai tájékozottságot fontosabbnak tartom, mint a szilárd ideológiai bázis birtoklását.

(Van-e marxizmusélmény az egyetemistának? Dlusztus Imre, Sz. E. 1984. ápr. 11.)

Erről „szóltunk”

... Most tanuljuk a szélesebb demokrácia alkalmazását. Az elmúlt hónapokban sok kapu nyílt tagabbarra. Nagyon felgyorsultak az események. Sokan még nem tudják elhinni, hogy valóban nagy ereje lehet szavunknak. Másokat régi sértődések tartanak vissza attól, hogy ismét aktívak legyenek. Mielőtt a politikailag többé-kevésbé aktív hall-

gatókról írnék, szólni kell a „köztes” kategóriában levőkről, akiket én sem az aktívak, sem a passzívak közé nem tudok egyértelműen besorolni. Azokra gondolok, akik csak a vélt vagy valós előnyökért tartják fenn KISZ-tagságukat, illetve kéri felvételüket a pártba. Őket könnyű felismerni. Ők azok, akiket egy ideig soha, semmilyen fórumon nem lehet látni.

Aztán hirtelen úgy érzik, hogy most már nekik is bizonyítani kell (vagy éppen helyezkedni egy jó állás reményében). Ezután már mindenütt jelen vannak. Sőt fel is szólalnak, de nem a saját véleményüket mondják, hanem úgy formálják szavaikat, hogy azoknak, akiktől az előnyüket várják saját maguk számára, tetszen. Sajnálatos, de ma még sok-